

STYRESAK 53/20

HØRING, FORSKRIFTSFESTING AV TILSKUDD KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET

Går til

Styrets medlemmer

Styremøte

2. desember 2020

Saksbehandler

John Olsen

Vedlegg

Høringsnotat fra KLD:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/5d87e9538a294c709ecf5e5d7b89d1b/b/horingsnotat-forskriftsfesting-av-tilskuddsordninger-201027.pdf>

Uttale Vestland fylkeskommune:

<https://innsyn.vlfk.no/Innsyn/DmbHandling/ShowDmbHandlingDocument?dmbId=4103&caseType=CasesFremlegg®istryEntryId=308180&sourceDatabase>

Saksframlegg

Regjeringen har sendt på høring forslag til forskriftsfesting av tilskuddsordninger knyttet til Klima- og miljødepartementet under kap. 1429, for postene 70, 71, 72, 73, 74, 75, 77 og 79.

For Vest-Agder-museet er følgende støtteordninger relevante:

- Forskrift om tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner (post 72)
- Forskrift om tilskudd til fartøyvern (post 74)

I tillegg kan følgende støtteordning være relevant:

- Forskrift om tilskudd til verdiskaping på kulturmiljøområdet (post 77)

Tilskuddsordningen for teknisk og industrielle kulturminner er ordningen som tidligere var knyttet til Riksantikvarens bevaringsprogram for teknisk-industrielle anlegg og er den ordningen som bidrar og har bidratt med vesentlige midler til finansiering av Sjølingstad Uldvarefabrik. Flere av museets båter/skip har tidligere fått støtte fra tilskuddsordningen til fartøyvern og museet har vært del av prosjekter knyttet til ulike verdiskapningsprogram (bl.a. Festung Lista (i regi av Vest-Agder fylkeskommune)).

Forskriftsfestingen er knyttet til at forvaltningen av flere av tilskuddsordningene fra 1. januar 2021 overføres til fylkeskommunene.

Departementet skriver: *«De fleste tilskuddsordningene har hittil vært utførlig beskrevet i Klima- og miljødepartementets årlige budsjettproposisjoner. Foruten utformingen som forskrift, består oppdateringen i hovedsak av forenkling, forbedring av språk og generell oppdatering.»*

Videre:

I forslag til forskrifter er hovedinnhold i dagens tilskuddsregelverk uendret, det vil si formål med ordningene, målgruppe, tilskuddskriterier og rapporteringskrav i hovedsak er de samme som i gjeldende tilskuddsregelverk for 2020.

Og:

Det tas sikte på at forskriftene skal tre i kraft innen utløpet av 2020, slik at de kan gjelde for tilskuddstildelinger fra og med 2021.

Ad. Post 72, tilskudd tekniske og industrielle anlegg

Museet er positive til at tilskuddsposten forskriftsfestes. Det legges imidlertid potensielt til grunn en vesentlig endring av hvem som fremover kan motta tilskudd: Paragraf 4, «Hvem kan få tilskudd», er både selvmotsigende og potensielt svært alvorlig for Sjølingstad Uldvarefabrik:

«Private, kommunale og fylkeskommunale eiere og forvaltere av tekniske og industrielle kulturminner kan motta tilskudd.

Det gis ikke tilskudd til kulturminner og kulturmiljøer i statlig, kommunalt eller fylkeskommunalt eie. Det gis heller ikke tilskudd til selskap, stiftelser og andre juridiske personer hvor stat, kommune eller fylkeskommune har majoritet i styret, eller dersom eierskapet til kulturminnet faller tilbake til stat, kommune eller fylkeskommune ved oppløsning av selskap eller stiftelse.»

Første og andre setning i paragrafen står i direkte motstrid med hverandre.

Videre er det uklart i hvilken grad Sjølingstad Uldvarefabrik gjennom siste avsnitt kan bli ekskludert fra å kunne søke støtte gjennom ordningen. Dette vil være knyttet til interkommunalt selskap som organisasjonsform og om dette pr. definisjon kan oppfattes å være et selskap hvor kommune eller fylkeskommune har så mye kontroll at en kommer inn under hvem som ikke kan motta støtte. Hvis ikke dette gjøres gjeldene, vil Sjølingstad Uldvarefabrik og VAM være

støtteberettiget med følgende begrunnelse:

1. Sjølingstad Uldvarefabrik er eid av ett aksjeselskap som igjen er eid av en stiftelse. Kommuner og fylkeskommune har ikke majoritet i styret i denne stiftelsen.
2. VAM forvalter Sjølingstad Uldvarefabrik. Kristiansand kommune og Agder fylkeskommune «oppnevner» tre personer til styret, men dette er sedvane og ikke nedfelt i selskapsavtalen. Selv om praksis legges til grunn, vil 4 av 7 representanter, eller 6 av 9 hvis en inkluderer de ansattes representanter, ikke være kommunalt/fylkeskommunalt oppnevnt. Kommuner og fylkeskommuner har følgelig ikke majoritet i styret i VAM. Dette forutsetter at en ser bort fra at representantskapet kun består av kommuner og at styret slik sett er 100% oppnevnt av kommunene (bortsett fra de ansattes representanter). Sannsynligheten er stor for at Sjølingstad Uldvarefabrik vil kunne bli ekskludert fra å motta støtte med denne forskriftsfesting.

Spørsmålet knyttet til hvordan §4 skal forstås er løftet inn i Stortinget med et spørsmål fra representant Kari Henriksen til Klima- og miljøminister Sveinung Rotevatn. Spørsmålet er foreløpig ikke besvart.

Skulle Sjølingstad Uldvarefabrik miste mulighet til støtte fra Klima- og miljødepartementet ville dette få svært alvorlige konsekvenser. I 2020 utgjorde dette tilskuddet kr 3 460 000 til forvaltning, drift, vedlikehold og lønn. I tillegg kommer årlige prosjekttilskudd på mellom 500 000 og 2 000 000 kroner. Ett slik kutt, hvis det ikke kompenseres gjennom andre ordninger, vil innebære oppsigelser og avvikling av Sjølingstad Uldvarefabrik som levende kulturminne.

De øvrige forhold knyttet til forskriften er som i dag. Dette inkluderer hva midlene kan brukes til og differensieringen mellom hva som finansieres av Klima- og miljødepartementet og Kulturdepartementet:

- Sikring
 - Istandsetting
 - Vedlikehold
 - Kulturminne- og tilstandsregistrering
 - Dokumentasjon
 - Mulighetsstudier
 - Lønn til stillinger som er direkte knyttet til forvaltning, drift og vedlikehold
-
- Tilskudd fra posten skal ikke gis til administrativ og museal virksomhet.

Det er videre positivt at anlegg med bevart produksjonslinje og maskineri, med forankring i nasjonale strategier, lokalt engasjement og medfinansiering, samt anlegg som er fredet, skal prioriteres.

Ad. Post 74, tilskudd fartøyvern.

Museet har ingen kommentarer til forskriften. Som tidligere åpner den for tilskudd til alle verna eller freda fartøy: *«Eiere og forvaltere av fredete og vernete fartøy kan søke om tilskudd etter ordningen. Organisasjoner, foreninger og prosjekter som opererer innenfor formålet med posten kan motta tilskudd.»*

Ad. Post 77, verdiskapning.

VAM er positiv til at museer inkluderes i de som kan søke: *«Fylkeskommuner, kommuner, museer, organisasjoner, bedrifter og privatpersoner kan søke*

tilskudd etter ordningen».

Tilskudd kan gis til:

- *«formidling og annen tilrettelegging for bærekraftig bevaring og bruk,*
- *kompetanseutvikling, nettverk og samarbeid, samt*
- *nærings-, steds- og lokalsamfunnsutvikling.»*

Generelt

Søknadsfristen for støtte gjennom tilskuddordningene som nå forskriftsfestes var 1. november 2020. På det tidspunktet var ikke forslag til forskrift kjent, samtidig ønsker en å legge disse til grunn for tildelingene allerede i 2021. Hvis endringene i §4 under tekniske og industrielle kulturminner er intensjonell, vil det være dårlig forvaltningspraksis, og i strid med forvaltningsloven, å endre forutsetningene for tilskudd etter at søknadsfristen er gått ut. Det vil også være dårlig forvaltningspraksis å vesentlig endre forutsetningene for drift på så kort varsel at institusjonene ikke har mulighet for omstilling eller å tilpasse driften til de nye forutsetningene.

Høringsuttalelsen ettersendes når Klima- og miljødepartementet har avklart spørsmålet stilt i Stortinget.

Forslag til vedtak:

1. Styret slutter seg til direktørens høringsuttalelse.
2. Styret vil uttrykke stor bekymring for endringene knyttet hvem som kan motta støtte til tekniske og industrielle anlegg og ser at dette potensielt kan få svært alvorlige konsekvenser for Sjølingstad Uldvarefabrik.

Vest-Agder-museet IKS